

ה"ת 56224/08/17 - מדינת ישראל נגד ארז מדינה, אקספרט טים הנדסה בע"מ

בית משפט השלום בראשון לציון

ה"ת 56224-08-17 מדינת ישראל נ' מדינה ואח'
תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בפני מבקשת נגד משיבים	כבוד השופט אייל כהן
מדינת ישראל	
1. ארז מדינה	
2. אקספרט טים הנדסה בע"מ	

החלטה

בפניי בקשה ראשונה להארכת תוקף החזקת תפוסים שנתפסו על ידי המבקשת, מכוח סעיף 32 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט - 1969 וסעיפים 21 ו-26 לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס - 2000 (להלן גם: "החוק").

יוער כבר עתה כי על אף האמור במסמכים שונים שהוגשו ע"י בעלי הדין, המשיב היחיד לבקשה הוא מר ארז מדינה, לאחר שנציג המבקשת הבהיר כי חברת "אקספרט טים" נמחקה מן הבקשה ובהינתן כי רעיית המשיב במעמד של "טוענת לזכות" ואינה בגדר משיבה. הלכה ולמעשה, ייצג ב"כ המשיב את עמדת הרעיה, המתיישבת לחלוטין עם אינטרס המשיב וטיעונו.

1. רקע ותמצית טיעוני הצדדים

נגד המשיב ואחרים מתנהלת חקירה ע"י משטרת ישראל- יאל"כ, בגין חשד לביצוע עבירות שונות ולרבות קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, מתן שוחד, הלבנת הון, עבירות מס ועוד. החקירה מלווה ע"י הפרקליטות.

על פי הנתען, במועדים הרלבנטיים עבד המשיב כקבלן שיפוצים, אשר סיפק שירותים ל"תעשיה האווירית לישראל" (להלן: "תע"א"), שהיא חברה ממשלתית. העבירות בהן נחשד המשיב נעברו לכאורה בתקופה בה עבד כאמור ואגב מעורבות עם אחרים.

המשיב נעצר ביום 19.3.17 ושחרר בתנאים מגבילים, ביום 28.3.17. עם מעצרו נתפסו תפוסים שונים ע"י המבקשת. בהמשך שוחררו חלק מן התפוסים לאחר שהצדדים הגיעו לידי הבנות, וזאת אף במהלך ההליך דנן, כמפורט להלן.

לאחר האמור נותרו הצדדים חלוקים באשר לצדקת החזקת תפוסים אלה:

א. קרקע חקלאית בבאר יעקב, אשר המשיב מהווה בעלים של חלק ממנה, הידוע כגוש 17150 חלקה 31 (להלן: "הקרקע"). הקרקע נרכשה בשנת 2016. לטענת המבקשת, הקרקע בעלת פוטנציאל השבחה לאור התהוות עסקת קומבינציה.

ב. בית מגורים (קוטג' דו משפחתי) בבעלות המשיב ורעייתו, המצוי בקריית אונו, הידוע כגוש 6496 חלקה 148 תת חלקה 2 (להלן: "הקוטג'"). הקוטג' נרכש בשנת 2013.

ג. חלקו של המשיב בבית שבבעלות המשיב ורעייתו, המצוי בתל אביב, הידוע כגוש 6977 חלקה 3 (להלן: "הבית"). הבית נרכש בשנת 1997.

(- להלן שלשתם: "נכסי הנדל"ן").

ד. סך 135,000 ₪ שנתפס, בנוסף לסך 29,100 ₪ שהופקדו ע"י המשיב, המהווים 30% מערך רכבו שנתפס, לצורך שחרור הרכב - ובסה"כ 164,100 ₪ (- להלן: "הכספים").

ה. חותמות עסקו של המשיב (להלן: "החותמות").

ראוי לציין כי מלכתחילה ביקשה המבקשת להמשיך ולתפוס את הבית, אך לאחר הדיון הודיעה על נכונותה להסיר את העיקול מחלקה של רעיית המשיב בנכס זה. בנוסף לאמור הודיעה המבקשת כי יושבו למבקש טלפונים סלולאריים שהוחזקו.

המשיב, המתנגד להארכת תוקף החזקת התפוסים, העלה מספר טיעונים, שאלה עיקריהם:

ראש וראשון, טוען המשיב במשולב נגד טיב הראיות, עצמת החשד ושווי העבירות הנטען. לשיטתו, אין חשד סביר לביצוע עבירות מרמה, באשר העבירה ה"מרכזית" בה נחשד היא עבירת השוחד. משכך, לאור הוראת סעי' 297 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977, מוגבל היקף החילוט לגובה סך השוחד או לגובה שווי התועלת שהפיק נותן השוחד. המשיב אף מטיל ספק האם ניתן כלל לתפוס כספים כתפיסה זמנית מכוח הסעיף הנ"ל, או שמא אך לחלטם בתום הליך. עוד נטען, כי הואיל ועצם עבודת המשיב בתע"א אינה קשורה בשוחד, וכי כלל התנהלותו מול תע"א לא הייתה מרמתית, על בית המשפט לבחון בנפרד קיומו של חשד סביר באשר לכל מקרה נותן של התקשרות המשיב עם תע"א ולהעריך את שווי העבירות בהתאם. כמעין טענה חלופית-משלימה, מדגיש הסניגור כי ככל שהייתה מרמה, יש לבחון את טיבה וזיקתה להלבנת ההון הנטענת. על יסוד האמור מבקש המשיב לסתור את טיעון המבקשת לפיו שווי שכר העבירות עולה על שווי התפוסים.

טענה מרכזית נוספת מפי המשיב היא, כי יש לקזז משווי התפוסים את מחצית חלקה של רעייתו בהם. נטען כי זכותה של רעיית המשיב במחצית האמורה גוברת, מכוח חוק יחסי ממון בין בני זוג, התשל"ג-1973, הקובע שיתוף אובליגטורי דחוי עם פקיעת הנישואין מחמת גירושין או פטירה, או עם הקדמת הזכות לאיזון משאבים.

המשיב הוסיף וטען כי בניגוד לטענת המבקשת, לא בוצעו "איזונים" בתיק, באשר נסיבות תפיסת סך ה- 135,000 ₪ מלמדות על תפיסה "ביתר" וכי ההסכמות אליהן הגיעו הצדדים בעבר אינן מלמדות על פשרה מצידה. בהקשר זה הפנה ל- מש/1 ו- מש/2.

עוד ביקש המשיב את החזרת החותמות אליו, הדרושות לו לשם עבודתו.

המבקשת, מנגד, טוענת כי עבירות המקור בנסיבות אינן שוחד בלבד, כי אם מרמה ושוחד גם יחד, באופן בלתי נפרד. קיים חשד סביר מוצק לביצוע עבירות אלה, כמו גם לביצוע עבירות נוספות. טיעונו של המשיב בדבר "מרכזיות" עבירת השוחד והמסקנות הנלוות לשיטתו מכך, אם כן, נעדר כל תימוכין והצדקה.

לשיטת המבקשת, שווי העבירות מגיע כדי כ- 9 מיליון ₪, באשר היקף העבירה הוא כהיקף שווי החוזים בהם התקשר המשיב עם תע"א.

שווי הקרקע התפוסה הוא כ- 800,000 ₪; שווי הקוטג', לאחר קיזוז משכנתא, הוא 3.2 מיליון ₪ ואילו שווי הבית כ- 1.25 מיליון ₪. מכאן כי סך נכסי הנדל"ן הוא כ- 5.2 מיליון ₪. עם זאת, הואיל ולאחר הדין הסכימה המבקשת להסיר את מחצית העיקול הרובץ על הבית (- קרי, כ- 625,000 ₪), הרי שסך נכסי הנדל"ן הוא כ- 4.575 מיליון ₪.

המשיב לא חלק על הנתונים הנוגעים לערך נכסי הנדל"ן. בהינתן סך הכספים, שווי כלל התפוסים מגיע כדי 4.74 מיליון ₪.

באשר לזכויותיה הנטענות של רעיית המשיב, הבהירה המבקשת כי זו נחקרה בעדות "פתוחה" וכי היא אינה חשודה בביצוע עבירות. עם זאת צוין כי הרעיה עבדה בעסקו של המשיב "ללא תלושי שכר".

נטען כי על פי הדין אין בהכרח הצדקה להשיב לידי הרעיה את מחצית שווי התפוסים וממילא אין לעשות כן בעת הזו, בטרם תום החקירה. המבקשת ציינה כי אפשר והרעיה תיחקר פעם נוספת, לאחר התייעצות עם נציג יחידת החילוט.

לעניין הכספים המוחזקים, ציינה המבקשת כי אין נפקות לטיעון המשיב בדבר תפיסה ביתר, שכן הבנק לא היה מאפשר את העברת הכספים אליה עם התפיסה, אלא לאחר קיזוז המגיע לו.

משכך, סבורה המבקשת כי שווי התפוסים נופל מהיקף העבירות.

באשר לחותמות ציינה המבקשת כי בהנחיית הפרקליטות מתנגדת היא להשבתן לידי המשיב, בשל חשש שיבוש מהלכי משפט.

המבקשת סבורה כי בהינתן כל האמור ובשים לב להיות הבקשה דנן ראשונה מסוגה, בשים לב למורכבות החקירה והיקפה, מן הדין לקבל את בקשתה.

הצדדים הפנו לפסיקה התומכת בטיעוניהם, כל צד לשיטתו.

2. דיון והכרעה

לאחר קיומו של דיון בפניי, אשר במהלכו ולאחריו קיבלתי לעיוני חומר חסוי ולרבות חומר חקירה חסוי, התרתי לצדדים להגיש מספר פעמים השלמות שונות בכתב לטיעוניהם.

לצורך ההכרעה, עיינתי בדו"חות סודיים ובחומר החקירה שהוגש לעיוני, כדלקמן: דו"ח סודי מב/1; מצבת נכסים מב/2 וכן המסמכים מב/3- מב/5 - כולם מיום 1.10.17. דו"ח סודי מב/1 מיום 17.10.17 (נושא במקורו תאריך 15.10.17 ומהווה נוסח משופר של הדו"ח הקודם); **קלסר ראיות** ובו הפניות לאמור בדו"ח הסודי הנ"ל וכן המסמכים מב/1 ועד מב/9 מיום 21.11.17.

ולגופה של הכרעה.

2.1 מושכלות יסוד

אזכיר באופן בלתי ממצה מספר מושכלות ראשונים: חילוט רכוש אינו עונש, על אף שהוא אמצעי בעל היבטים עונשיים. החילוט משרת תכלית הרתעתית עתידית כלפי העבריין וכן תכלית בעלת אופי קנייני של הוצאת רכוש מידי העבריין, שהושג בעבירה. החילוט יכול ויהא בשווי הרכוש שנעברה בו העבירה, ששימש לביצועה או שהושג כשכרה. מערכת דינים ענפה נועדה להבטיח את האיזון בין האינטרס שבלחימה בפשיעה לבין זכות הקניין של הפרט. ניתן לתפוס רכוש כסעד זמני, לצורך חילוט עתידי, לאחר הרשעה. מטרת הסעד הזמני היא לשמר את מצבת נכסיו של הנאשם, באופן שיאפשר חילוט כאמור. לעולם נדרשת עילה כדין הן באשר לעצם תפיסת הרכוש, הן באשר למתן סעד זמני בדמות החזקתו והן באשר לחילוטו. בבחינת בקשה למתן סעד זמני מצווה בית המשפט לנקוט משנה זהירות, בהינתן חזקת החפות; האפשרות כי החשוד לא יואשם, או כי הנאשם לא יורשע; ולנוכח היות תפיסת הרכוש בגדר צעד דרסטי, בעל השפעה מתמשכת. מכאן החובה לנקוט בחלופות תפיסה ככל שהדבר אפשרי; החובה לשמוע את עמדת ה"טוען לזכות"; חובת

המחזיק לשמור על ערך הנכס התפוס והחובה לוודא כי יהיו בידי בעל הרכוש שחולט ובני משפחתו הגרים עימו, אמצעי מחיה סבירים.

2.2 החשד הסביר וגובה שווי העבירות

כמצוין לעיל, טיעון המשיב בהקשר זה נשען על הנחת מוצא עובדתית בדבר "מרכזיותה" של עבירת השוחד, כמו גם העדר נפקות (ולחילופין- משקל רב) לסוגיית המרמה.

לאחר עיון בכלל החומר שהוצג בפניי, מצאתי כי דין הטיעון להידחות. עיון בראיות מלמד על כי קיים חשד סביר לפיו החשוד ביצע עבירות שונות, לרבות עבירות מרמה ושוחד גם יחד. המדובר בעבירות שכללל בוצעו באופן משולב ובלתי ניתן להפרדה. ממילא לא מצאתי, למצער בשלב זה, כל הצדקה משפטית או הגיונית להפריד מלאכותית בין אלה לאלה. משכך, ובהעדר נפקות לדבר, אמנע מהתייחסות לפסיקה שהוצגה ע"י המשיב, הנשענת על אותה הנחת מוצא עובדתית, אותה מצאתי לדחות.

זאת ועוד. במסגרת "השלמת טיעון בכתב", העלה ב"ב המשיב טיעונים עובדתיים שונים באשר למאפייני התקשרותו של המשיב עם תע"א, התומכים בטיעונו באשר להעדר מרמה (סע' 17-29). משקל טיעונים אלה נמוך עד אפסי, במסגרת ההליך שבפניי, שכן מקומם להיטען ולהתברר בחקירה המשטרתית. ממילא אין בית המשפט נדרש להכריע בשלב זה, בהליך זה, בסוגיות מהימנות. בכל הנוגע לטיעוני סיגור שלא נטענו ע"י החשוד/הנאשם עצמו, הרי משקלם בטל (והשוו: האיסור בדבר הצגת הסבר מפי הסיגור בלבד, שלא נמסר מפי הנאשם בחקירתו- בש"פ 2506/05 **טקשה נ' מדינת ישראל**, מיום 28.3.05).

באשר לשווי העבירות, בהינתן קיומו של חשד סביר כאמור, הרי שוויין הוא כהיקף שווי החוזים בהם התקשר המשיב עם תע"א. המבקשת נקטה באמדן "כ- 9 מיליון" ואולם בהסתמך על המסמך מב/2 מיום 21.11.17 הרי שערכם עולה במעט על 8 מיליון ₪.

בהישמט נקודת המוצא העובדתית עליה נשען המשיב בטיעונו, בדבר "מרכזיות" עבירת השוחד, ובהעדר כל הנמקה אחרת מדוע שלא לעשות כן, אני קובע כי שווי העבירות הוא כהיקף שווי החוזים [ראו: ע"פ 4980/07 **אלון כהן נ' מדינת ישראל**, מיום 4.11.10 -סע' 34 ואילך; בש"פ 5723/14 **טולוטו שיר נ' משטרת ישראל**, מיום 3.11.14; ע"פ 6889/11 **מדינת ישראל נ' עובד ואח'**, מיום 14.5.15 - סע' 22-23].

באשר לטיעון המשיב בדבר תפיסת כספים ביתר, לא מצאתי נפקות לטיעון זה. חזקה על הבנק כי לו היה בעל זכות קיזוז בכספים כלשהם לא היה מאפשר את קבלתם ע"י המבקשת ולחילופין היה פונה לבית המשפט בבקשה לקבלם. לא מצאתי כל טעם מדוע לגרוע מסך הכספים התפוסים לטובת המשיב.

משכך, קיים חשד סביר לפיו המשיב ביצע עבירות שונות, לרבות שוחד ומרמה, הרלבנטיות לענייננו. שווי העבירות הוא

כשווי החוזים וערכו עולה על ערך התפוסים.

2.3 רעיית המשיב כטוענת לזכות

הנחת המוצא היא, כי סעד זמני נגד רכוש אינו יכול להיות מופעל כלפי מי שאינו נאשם, ואין לו זיקה להליך הפלילי, גם אם הוא בעלים משותף של נכס עם נאשם, ובכלל זה בן זוג. החילוט נועד לתפוס רכוש של נאשם, ולא של זולתו, אלא אם המדובר ברכוש של אחר, שהנאשם מימן את רכישתו או שהעבירו לאותו אדם בלא תמורה, ובלבד שהדבר לא יחול מקום שמדובר בהעברה שנעשתה לפני ביצוע העבירה. בהעדר טעם לסתור, רכוש משותף הרשום בשם בעלים משותפים אינו אמור לעמוד לחילוט בשלמותו בגין עבירות שעבר אחד השותפים. כך הדבר גם בשלב מתן סעדי הביניים [בש"פ 3120/06 **מדינת ישראל ואח' נ' פרץ** (מיום 9.8.06)].

עוד נפסק, כי בנסיבות בהן השיתוף האובליגטורי בין בני הזוג אינו תקף, האינטרס החברתי מחייב כי חזקת השיתוף ואיזון המשאבים לא יהוו הגנה ומחסום מפני חילוט נכסים, שקנייתם התאפשרה בעקבות ביצוע עבירות שבגינן מתבקש החילוט [ב"ש (תל-אביב-יפו) 91405/08 **מדינת ישראל נ' גבאי אברהם ואח'**, מיום 26.10.08; צ"א (מח'-מרכז) 6929-11-15 **מדינת ישראל נ' נחמני**- מאוחד עם ע"ח 55233-01-16 **חברת אפיקי דעת בע"מ נ' מדינת ישראל**, מיום 4.4.16].

עת מתבקשת תפיסת רכושו של בן זוג, מוטל הנטל על המדינה להוכיח את צדקת התפיסה [- החוק אינו קובע חזקה לפיה יראו את הרכוש שבמחלוקת, ככזה שהושג בעבירה, כגון החזקה הקיימת בסע' 31(6)(א) לפקודת הסמים המסוכנים (נוסח חדש), תשל"ג-1973].

יש לבחון שמא האחר בעל זכות לגיטימית בקניין או שמא שליטתו ברכוש אינה אלא למראית עין [השוו: ע"א 3343/05 **טאהא ואח' נ' מדינת ישראל**, מיום 4.3.08]. טיב ההוכחה תלוי נסיבות ויכול להילמד גם מהגיונם של דברים [ראו: ע"ח (י-ם) 45593-11-15 **אבואלעפיא נ' מדינת ישראל** (מיום 22.12.15)].

כך למשל, מקום בו רמת השכר של בת הזוג נמוכה או שהיא כלל אינה עובדת, הימצאות סכומים משמעותיים בחשבונות הבנק שלה או החזקתה בכלי רכב, יהוו אינדיקציה כי אין המדובר בכספה [כפי נסיבות בש"פ 6817/07 **מדינת ישראל נ' סיטבון** (מיום 31.10.17)- סע' 37 ואילך].

עוד נקבע, כי חתימה על הסכם ממון בחלוף 4 חודשים מעת הגשת האישום, מלמדת על כי המדובר בהסכם למראית עין בלבד, שאין בו "כדי להוות אבן נגף בפני הליך החילוט" (עניין **גבאי** הנ"ל). במקרה אחר די היה בכך שהשיתוף האובליגטורי בין בני הזוג לא היה תקף בעת הכרעת בית המשפט, כדי לדחות את בקשת הרעיה-הטוענת לזכות (עניין **נחמני** הנ"ל, סע' 32 שם).

מנגד, בעניין **פרץ** הנ"ל הורה בית המשפט העליון על הסרת העיקול מחלקה של הרעיה, לאור קביעה פוזיטיבית בדבר

העדר זיקה בינה לבין ביצוע עבירות. באופן דומה, קבע בית המשפט המחוזי בעניין **אבולעפיא** הנ"ל, כי יש להשיב לרעיה את חלקה, לאחר שהמדינה לא עמדה בנטל להראות כי חלקה מומן ע"י העורר.

לאחר ששמעתי בקשב רב את טיעוני הצדדים, ובשים לב לפסיקה המצוינת מעלה, נחה דעתי כי למצער בעת הזו אין לקבל את טיעוני המשיב ורעייתו, בדבר הצורך בקיזוז חלקה ממסת הנכסים המיועדת לחילוט. כך הדבר לטעמי, בשל כוחם המצטבר של כל אלה:

נישואי המשיב ורעייתו בתוקף, והזכות לאיזון משאבים לא הוקדמה בנסיבות. כלל הפסיקה אליה הפנה הסניגור (עליון ומחוזי), לרבות הפסיקה שאזכרה מעלה - למעט עניין **אבולעפיא** הנ"ל - התייחסה לנסיבות בהן כבר הוגש כתב אישום, קרי- החקירה תמה. משכך, לרבות בעניין **אבולעפיא**, התקבלו ההחלטות בכל מקרה נתון לאחר בירור עובדתי בשאלת זיקת הרעיה לביצוע עבירות, או היעדרה (פסיקת בתי משפט השלום אליה הפנה הסניגור מהווה יישום קונקרטי של קביעות בית המשפט העליון בעניין **פרץ**. הוא הדין באשר למ"ת (מח' - ים) 42968-04-16 **מדינת ישראל נ' ארויה**, מיום 13.7.16, שאין באמור בו כדי לגרוע ממסקנותי).

בשונה מן האמור, בנסיבות שבפניי טרם תמה החקירה והמבקשת הצהירה כי אפשר ובדעתה לשוב ולחקור גם את הרעיה. אמנם הרעיה לא נחקרה כחשודה ואולם בשים לב לעולה מהודעתה שמיום 22.3.17 (סומנה **מב/1** מיום 21.11.17), ובמיוחד מן האמור בשורות 1-24, עולה כי חלקה המשמעותי לכאורה בעסק המשיב. הרעיה עבדה לדבריה בעסקו של המשיב כ"מנהלת חשבונות" ו"מנהלת המשרד" ה"אחראית על הנהלת החשבונות בעסק, על כל מה שקשור בעסק, על כל מה שקשור לעובדים...מול כל גורם, גם מול לקוחות וגם מול ספקים" וכמי המוציאה קבלות וחשבוניות.

בהינתן כי עסקינן בבקשה ראשונה להארכת תוקף התפוסים; לאור הצהרת המבקשת כי אפשר ותבוצע חקירת המשך במעורבות נציג יחידת החילוט ובהינתן כי התיק מצוי במקביל בבחינת הפרקליטות, סבורני כי האינטרס הציבורי מחייב לאפשר למבקשת את השלמת החקירה.

בנוסף, ככל שהדבר נוגע לנכסי הנדל"ן, הרי ש"תפיסתם" נעשית בדרך של עיקול-ברישום. בהינתן כי הזכות לאיזון משאבים אינה מתממשת בפועל בעת הזו, אין הרעיה נפגעת או נגרעת מעצם המשך רישומם של העיקולים, לפחות לא במידה שיש בה כדי להטות את הכף לעבר קבלת בקשתה, בשים לב למכלול הנתונים.

אין בקביעותי אלה כדי לגרוע מן האפשרות לפיה בתום החקירה או אף בטרם תומה, תסיק המבקשת כי מן הדין לקבל את בקשת הרעיה. חזקה על המבקשת כי תפעל בהתאם במקרה כאמור.

2.4 באשר לחותמות העסק

הצדדים טענו בתמצית רבה בסוגיה זו. לאור עמדת המבקשת בדבר חשש משיבוש מהלכי משפט איני מוצא להורות על

השבת החותמות לידי המשיב. עם זאת, ככל שיחפוץ המשיב להעמיק את טיעונו בסוגיה זו, אבחן מחדש את הסוגיה, לאחר קבלת הבהרות נוספות מן המבקשת, בין בכתב ובין בדיון.

2.5 סיכום

לאור כל המקובץ מעלה, אני נעתר באופן עקרוני לבקשת המבקשת. עם זאת, לשם פיקוח על החקירה וקורות ההליך, אני מוצא להאריך את תוקף החזקת התפוסים ב- 120 יום החל ממועד תום תקופת 180 הימים.

חומר חסוי יוחזר למבקשת באמצעות צוות לשכתי.

המזכירות תידע את הצדדים בדבר החלטתי זו. ככל שאין למבקשת גישה ל"נט המשפט" תועבר ההחלטה אליה באמצעות פקסימיליה.

ניתנה היום, ו' כסלו תשע"ח, 24 נובמבר 2017, בהעדר הצדדים.